

Edirne KIRKPINAR

Yıl: 2

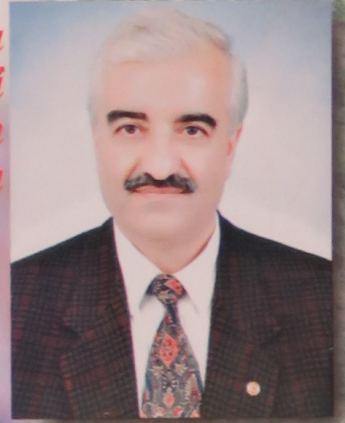
Sayı: 2

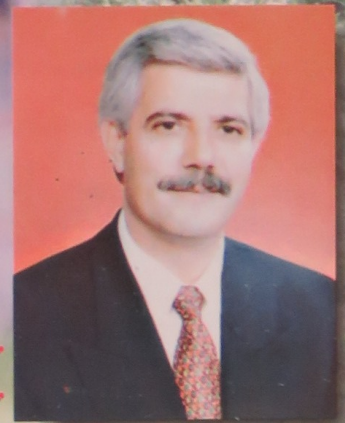
*Ağa
babamız*

*Kırkpınar'a
ev sahipliği
yapmanın
gururu*

*Kırkpınar
Edirne'nindir*

*"Ağa"sız bir
Kırkpınar!....*

Yeni Olin'ciler
test edip karar verdiler!

Yeni Olin güçlendiriyor.

Yeni Olin teknolojisinde
yağın kokudan arındırılma
işlemi daha kısa
sürede gerçekleşiyor.
Sizi güçlendiren E vitamini
ve mineraller uçmuyor.
Yeni Olin. Daha kokusuz,
daha sağlıklı, daha vitaminli.

İsmin sırrı "yeni" Olin'de. İki kere rafine.

Edirne
KIRKPINAR

Yıl: 2 - Sayı: 2

Sahipleri:
Mehmet ÇANSEVEN
(Edirne Valisi)
Hamdi SEDEFCİ
(Edirne Belediye Başkanı)

Genel Yayın Müdürü:
Emel AKAY
(Basın ve Halkla İlişkiler Müdürü)

Yazı İşleri Müdürü:
Erdoğan SEZGİN

İnceleme Kurulu:
Şevket KARLIKLIOĞLU
(II Turizm Müdürü)
Gür KARASU
(II Kültür Müdürü)
Mukadder ÖZKAL
(Belediye Kültür ve Sosyal İşler Md.)

Fotografılar
Behiç GÜNALAN
Gurbet GÖKÇE
Kazım ESENÖY
Selim BİLGİNKAYA
Erdoğan SEZGİN

Hazırlık Dosyası:
Erdoğan SEZGİN
Hülya ÖZAYDINLIK

TEKNİK YÖNETMEN
Ali Bayram

Yönetim/Yazışma
Edirne Valiliği Basın ve Halkla
İlişkiler Müdürlüğü **EDİRNE**
Tel: (0284) 213 24 07

Ofset Hazırlık ve Baskı
Dünya Yayıncılık A.Ş.
"Globus" Dünya Basınevi
100. Yıl Mah. 34440
Bağcılar/İstanbul
Tel: (0212) 629 08 08 (40 Hat)

Edirne Kirkpinar Dergisi'nde yayınlanan yazılar, yazarının kişisel görüşleridir. Bu yazılardan dolayı "Edirne Kirkpinar Dergisi" sorumluluk üstlenmez. Kaynak belirtilmek sureti ile "alınır" yapılabilir. Edirne Kirkpinar Dergisi ücretsizdir.

Edirne Kirkpinar Dergisi'nin basımı Kültür Bakanlığı'nın katkılarıyla gerçekleştirilmiştir.

Kirkpinar'a ev sahipliği
yapmanın gururu
4

Kirkpinar Edirne'nindir
5

Edirne ve Kirkpinar
6

Edirne
7

Kirkpinar
9

Yağlı Güreşlerin Vazgeçilmez Siması
Cazgır
11

Güreşlerdeki öğeler
12

Kirkpinar Ağaları
13

Kirkpinar Başpehlivanları
14

Kirkpinar ve Edirne
Turizmi
15

"Kirkpinar Edirne ve
Edirneli'nindir. Bunu
kimse değiştiremez!..."
16

Sarayıcı
18

Selimiye ve Kirkpinar
anıtı
19

Ağa babamız
20

Ali Paşa Çarşısı
22

Selimiye Camii
23

Kirkpinar haberleri
25

"Ağa" sız bir
Kirkpinar!..
28

Basında
Kirkpinar
30

*Benim
en çok
sevdiğim
spor
güreştir*

Cumhurbaşkanımız Sayın Süleyman Demirel

Kırkpınar'a ev sahipliği yapmanın gururu

A talarımızın bir asır anlatan bir spor dalıdır. Bir zaman-
"başkentliğini" üstlen- lar Koça Yusuf lar, Kel Aliçolar,
miş, serhat kenti güzel Kurtdereliler ve Adalı Halil'lerin
Edirne'miz, tarihi Kırk- unutulmaz güreşlerine tanıklık
pınar Güreşleri'nin 637. buluşması- eden er meydanı Kırkpınar, bu yıl
na ev sahipliği yap- 637. buluşmada, o yi-
manın gururu ve mutluluğunu taşı- gütlerin torunlarının
maktadır. "kapışmalarına" sahi-
ne olacak ve Türk'ün
gücünü tüm dünyaya
duyuracaktır.

Edirne'mizin-
olimpiyatlardan
sonra- tarihin en es-
ki spor organizas-
yonu Kırkpınar Gü-
reşleri'ne ev sahipli-
ğini ve sorumlulu-
ğunu üstlenmekten
dolayı duyduğumuz
övünç büyüktür.

Ata yadigarı olan ve yüzyıllardır sayfa ekleyecek olan Kırkpınar
süregelen yağlı güreş, Türk ulusu- Güreşleri'nin ülkemize ve güreşi-
nın karakterini, güçlü fiziğini orta- mizle Edirne'mize hayırlı olmasını
ya koyan ve tüm dünyaya Türk'ü gönülden diliyorum.

**Mehmet
Canseven**
Vali

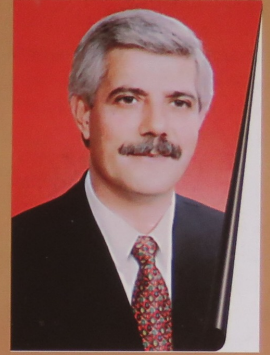
Kırkpınar Edirne'nindir

36 yıl önce Yunanistan'ın
Samona köyü çayırlarında
6 başlayan ve o günkü hey-
can ve heybetini bugün
Sarayıcı'ne taşımış Kırkpınar Gü-
reşleri'nin 637.sini gerçekleştirmiş
olmanın gururunu yaşıyoruz.

Yarım yüzyıldan fazla tarihin, ge-
leneğin, cesaretin ve mertliğin har-
man olarak bozulmadan günümüze
ulaşan Kırkpınar'ı bu yıl da Edirne
Belediyesi olarak düzenlemekten
mutluyuz.

Çünkü Geleneksel Spor Dalları dün olduğu gibi bugün de, yarın da
Federasyonu tarafından hazırlanan Edirne'nindir.
ve Kırkpınar'ı bizden koparmaya 637. Tarihi Kırkpınar Güneş ve
çalışan Kırkpınar Yağlı Güreş Yö- Şenlikleri'ne tüm güreşseverleri da-
netmeliği Edirne kamuoyunun bas- vet ederken, güreşlere katılacak
kısı sonucu geri çekildi. Şehrimizin yiğit pehlivanlarımıza da başa-
sembollerinden biri olan Kırkpınar, rılar diliyorum.

**Hamdi
Sedefçi**
Edirne Belediye
Başkanı

Edirne

Edirne ve Kırkpınar

Ülkemiz, geçmişten günümüze uzanan çizgisinde geleneksel değerlerini korumuş, onları yaşatarak köprü kurmuştur.

Bu geleneklerimiz içinde Yağlı Güreş sporunun büyük önemi vardır. Yağlı güreş denilince ilk akla gelen Kırkpınar ve Edirne'dir.

Bu yıl 637'sini kutladığımız Kırkpınar tarih boyunca Türklerde spor geleneğinin en önemli göstergelerinden biridir. Güreş Türklerle beraber başlamış, dünyanın en eski sporudur. Türk güreş tarihi Kırkpınar'dır. Bu günün pehlivanlarının nara attığı yerde, yüzyıl öncesinin pehlivanları pesrev çekerdi. Kırkpınar bir çok devletin kuruluş tarihinden daha eski bir organizasyondur. Her şey dün olduğu gibi korunarak bugünlere gelmiştir.

Çayı, Cazgırı, Peşrevi, Ağası, Kısbeği ile ayrı bir renk, ayrı bir doku olan Kırkpınar tarihimize, kültürümüze, kimliğimize sahip çıkmanın en güzel göstergesidir. Kırkpınar biz ve bizim olan özgünlüğün asırları aşarak günümüze ulaştığı benliğimizdir.

Trakya Üniversitesi bünyesindeki Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu Kırkpınar ve yağlı güreş geleneğimizi bilimsel yaklaşım içinde incelemekte, yüksek lisans ve doktora öğrencileri tez çalışmaları içine

Prof. Dr.
Osman İnci
Trakya Üniversitesi Rektörü

Kırkpınarı da almaktadır.

Trakya Üniversitesi bünyesinde yer alan üç yağlı güreşçi bu yıl ilk kez Kırkpınar'da güreş tutacaklardır. Yaklaşık bir yıldır Kırkpınar'a hazırlanan güreşçilerimize üniversitemiz yönetimi maddi ve manevi destek sürmektedir.

Bu yıl 637.si düzenlenen Kırkpınar güreşlerinin tarihi dokusu içinde yaşanması arzusu ile güreşçilerimize başarılar dilerim.

Marmara Bölgesi'nin Trakya kısmında, Tunca ve Arda akularının Meriç'e kavuştukları yer yakınında nehrin sol yakasında kurulmuştur.

41 derece, 40, 15 kuzey enlemleriyle 26 derece 33, 50 Doğu boylarındaki Edirne şehri Türkiye'nin kuzeybatısında yer alır. 8 ilçesi vardır. Bunlar Lalapaşa, İpsala, Meriç, havsa, Uzunköprü, Keşan, Enez ve Süloğlu'dur. 1990 nüfus sayımına göre nüfusu 404.599'dur.

Ulaşım bakımından yurdumuzda Edirne'nin yeri çok önemlidir.

Edirne İstanbul'a 235 km'lik bir asfalt yol ve bir demiryoluyla bağlıdır. Avrupa'ya karşı İstanbul'un bir kapısı durumundadır.

Yeni yapılan Kınalı oto yolu, şehri trafik yoğunluğundan ve gürültüden kurtarmıştır. Bu yıl ile Edirne İstanbul arasında transit bir bağlantı kurulmaktadır.

Edirne, Trakyalılar tarafından Orastia adıyla kurulmuştur. Şehir sonradan Makedonyalı'lara, Romalı'lara daha sonra da Bizanslı'lara geçmiştir. İmparator II. Hadrianus, şehri yeniden kurarcesine genişlettiği için buraya Hadrianapolis dendi.

Edirne I. Murat'ın tahta geçmesinin ilk aylarında 1362 Temmuz'unda Lalaşahin Paşa tarafından Osmanlı'lara katılmış, Edirne adını almış bilahare bu isim Edirne olmuştur.

Edirne, tarihimizde Dar-ül karar (kıyamete kadar yaşanacak şehir), Dar-ül mülk (başkent), Dar-ül meymene (ordular şehri) olarak geçmektedir.

Edirne Osmanlıların Rumeli fütühatında, birinci derecede rol oynamıştır. Bursa'dan sonra 91 yıl Osmanlı devletinin başkentliğini yapmış, İstanbul'un alınıp başkent olmasından sonra da önemini korumuştur.

Edirne, Türk hükümdarlarının İstanbul kadar hoşlandıkları bir şehirdir. Kimisi Edirne'yi İstanbul'a tercih

etmiştir. Bu sevi yüzünden II. Mustafa padişahlıktan devrilmiştir.

Şanlı Osmanlı devletinin ortaçağın karanlığına son veren padişahı Fatih Sultan Mehmet Han, İstanbul'un fetih ha-

zirlıkları burada yapmış, devletleri köktürmüş.

Edirne 1700'lü yıllarda 350 bin kadar nüfusuyla İstanbul, Paris ve Londra'dan sonra Avrupa'nın dördüncü büyük şehriydi. İstanbul ile Bursa'dan sonra en önemli Osmanlı antıları Edirne'dedir.

Rus, Bulgar, Yunan işgalleriyle 1745-1905 yangınları, 1751 depremi Edirne'yi mahvetmiştir. Cumhuriyet döneminde Edirne planlı ve programlı çalışma ile yurdumuzun gözbebeği modern kentlerinden birisi olmayı başarmıştır.

Evlıya Çelebi'nin öğrendiğimize göre Antik Edirne'de IV. Murat zamanında 14'ü Selahattin Camii

Kırkpınar

(padşahların yaptırdığı) 300'ü ayan ve vezirlerin yaptırdığı 314 camii bulunuyordu. Böylece 164 mescit, 5 tekke ve zaviye, 49 medrese, 103 mekâd ve türbe, 9 imaret, 53 mektep, 4 çarşı, bedesten ve arasta, 24 han, kervansaray, 6 hat, 16 hamam, 13 sebül, 124 çeşme ile 8 köprü tespit edilmiştir. Bugün bu yapıların çoğu kaybolmuş ya da harap olmuştur.

1429'da Beylerbeyi Sinanüddin Yusuf Paşa'nın yaptırdığı Beylerbeyi Camii, Tunca kıyısındaki 1422 tarihli Mezit Bey camileri ters T planlı enteresan yapılardır.

1429 Şah Melek Camii, 1479 Kasımpaşa Camii, 1458 Süleymaniye Camii ve diğerleri ise genel olarak tek kubbeli camiler sınıfına girer.

Edirne sivil mimari olarak önemli bir merkezdir. Çoğu ahşap olan Edirnekâri denilen özel süslemelere sahip

köşk ve konaklar zamanla kaybolmuşlardır.

Eski camiye vakfedilen Bezesten Mimar Alaaddin'nin yapısı olup 1418 tarihli ve 14 kubbelidir. Mimar Sinan'ın eseri Rüstempaşa Kervansarası 4 öşk revaklı avlu etrafında, 2 katlı kubbeli odalardan ibarettir. Ayşekâdın Hani I. Ahmet emri ile defterdar Ekmekçiöğlü Ahmet Paşa tarafından 1609'da yaptırılmıştır. Mimarları Sedefkâr Mehmed Ağa ve Edirne'li Hacı Şaban'dır. Sokullu Mehmed Paşa'nın Mimar Sinan'a yaptırdığı, Taşhan sağlamdır.

Sokullu Mehmed Paşa'nın yine Mimar Sinan'a yaptırdığı Çifte Hamam, II. Murat'ın Darülhadis'e vakıf olarak yaptırdığı, hamam ve Meriç ile Tunca üzerinde toplam 8 köprü restorasyonlarla sağlam vaziyete getirilmiştir.

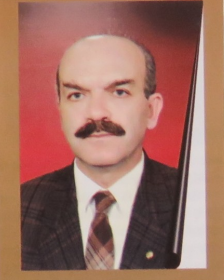
Sadrazam Semiz Ali Paşa'nın Mimar Sinan'a yaptırdığı Kapalıçarşı, Osmanlı sivil mimarisinin en güzel eserlerinden birisidir.

19'uncu yy. ortalarına kadar korunan Edirne Kalesi de 360.000 m²'lik bir alana kaplıydı. Saat kulesi bu kalenin kalıntılarındandır.

Lalapaşa'da ve Çardaklı yöresinde M.Ö. 3000-4000 yıllarına ait dolmenler ve tarihi kalıntılar bulunmuştur.

Edirne Karaağaç yolundaki İzzet Arseven Orman Parkı (Söğütölk Orman Parkı) ile tarihi Kırkpınar Güreşleri'nin yapıldığı Sarayıcı Tavuk Orman güzel dinlenme ve piknik yeridir. Edirne, Bulgaristan ile sınır kapısı Kappukle'ye 18 km olup Avrupa demiryolu da buradan geçer. Yunanistan sınır kapısı Pazarkule ise 7 km'dir.

Gür Karasu İl Kültür Müdürü

Osmanlı devletine 92 yıl başkentlik yapmış, geleneği ve mimarisi ile Osmanlı Türk Sanatı'nın gelişmesine öncülük etmiş Edirne'de, geleneksel spor dalları içinde Kırkpınar güreşlerinin ayrı bir yer bulunmaktadır.

Bu yıl 637'ncisi yapılacak olan Kırkpınar güreşlerinin başlangıcı Edirne'nin fetih tarihi olan 1361 yılına bağlanmaktadır.

Kırkpınar güreşlerinin Osmanlı Devleti döneminde yapıldığı yer, bugün Yunanistan'da kalan Kimavına ve San Hızır köyleri arasında bulunan çimenlik bir alandır.

Rivayete göre Rumeli'ye akınlar düzenleyen Süleyman Şah'ın akıncıları boş zamanlarında birbirleriyle güreş tutmakta ve idmanlar yapılmaktaydılar. Gene bir keresinde tutuştuk-

ları güreşte kimse üstünlük sağlayamayamaz, saatlerce süren güreş sonunda yorgunluktan buldukları yerde can verirler. Ertesi sene aynı yere gelen arkadaşları burada pınarların çağladığını görürler ve buraya "Kırkpınar" adını verirler. Bu yerin Yunanistan hudutları içinde kalması nedeniyle, güreşlerin en uygun yer olan Saray içinde yapılması kararlaştırılmış ve bu gelenek zamanımıza kadar gelmiştir.

Kırkpınar güreşlerinin en önemli özelliklerinin başında Kırkpınar Ağalığı gelir. Ağa tarihten bugüne kadar gelen değişmez bir simgedir. Güreşlerin bitiminden hemen sonra saygınlığı alan, hali vakti yerinde bir kişi, yöre ağaları tarafından yılın ağası olarak belirlenir ve çok seçilen kişinin önüne bırakılır. Diğer ağalar ve konuklar güreşe geldiklerinde, Kırkpınar Ağa'sına maddi yardım yanında, eşya ve yiyecek yardımları bulundurlar ve Ağa'nın yükünü hafifletirlerdi.

"Ağa'lık verme ile beylik kalma ile efendilik süledenen gelir"

Şimşidilerde ise Ağa'lık ortaya koınan koça açık arttırmada en fazla paraı verene verilme ve Ağa Kırkpınar şenliklerinde ve güreşlerde kazanırlara ödüller vererek, misafirlerini ağırlamaktadı.

Kırkpınar güreşlerindeki önemli görevlerden birisi cazgırlık (tellaklık)tır. Cazgır'ın "Büyük-Orta, Başaltı ve Baş" boylarında güreşecek pehlivanları iyi tanıması ve Kırkpınar'a gelmeden önce yaptığı güreşlerini öğrenmiş olması gerekir. Okuyacağı dualarla onların özelliklerini, kuvvetli yönlerini lakablarını seyirci ile hasmına bildirmesi güreşin geleneklerindedir.

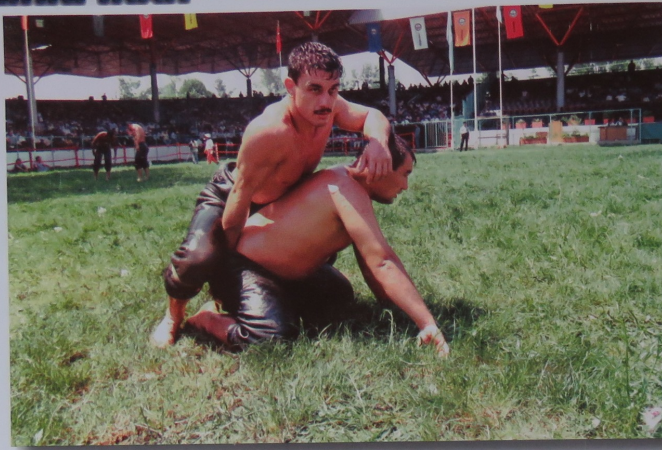
Allah Allah İllallah
Erler çıktı meydana
Biri birinden medane
Biri ak, biri kara
Mevlan her birine kuvvet vere.
Bu meydan ermeydandır,
Kırklar Yediler seyrandır.
Nice koç yiğitler bu
meydandan geçti,
Acı tatlı suyun içip göçtü,
Atlar gibi tepişelim,
Arslanlar gibi kapışalım,
Ya Muhammed, Ya Ali,
Pehlivanların piri Hazret-i
Hamzayı Veli,
Dellal çıksın aradan,
Hepsine kuvvet versin yaradan.
Diğer bir dua'da şöyle'dir;

Hoş geldiniz, safa geldirin
erler meydanına
Şeref verdiğiniz, zümürüt
Kırkpınar'a
Besmele ile;
Kispetleri çektiniz ince bele,
Okudunuz üflediniz Hazret'i Pir'e
Sügüt dalından odun olmaz,
Moskof kızsın kadın kadın
olmaz.
Her anının doğduğundan
pehlivan olmaz.

Yağlı görüşlerde oyunlar iki sınıfa ayrılır. Ayakta uygulanan oyunlarda bazılar; elense, içturban, dışturban, sırt çaprazı, tek dalma, kaz kanadı, budama gibi.

Yerde uygulanan oyunlardan bazıları ise sarma tek sarma, sarmada gobanbağı, iç kazık, dış kazık, künde, diz kündesi gibi bir çok oyunlar vardır. Yağlı güreşte oyunların oyun çıkartılabilmektedir.

Kırkpınar'da güreşlerin güçlerini, yaşlarına ve ustalıklarına göre güçlükleri biçime "boy" denilmektedir.

Boyları şöyle sıralayabiliriz. Teşvik (Toz Koparan), deste orta boy, deste küçük boy, küçük orta küçük boy, küçük orta büyük boy, büyük orta, başaltı ve baş güreşleri, Kırkpınar'ın ilk uygulamalarında, zamanlama yoktur. Ancak artan güreşçi sayısı nedeniyle bir "Yağlı güreş müsabaka yönetmeliği" çıkarılmış ve güreşlere zamanlama getirilmiştir.

Yağlı güreşlerde pehlivanlar, belden baldıra kadar uzanan, dar paçalı, dar belli meşinden yapılmış kispet denen bir pantolon giymektedirler.

Evlıya Çelebi 1653 yılında Edirne'ye geldiğinde pehlivanların "Kırk-ka-er, elışer okka (50-60 kilo) gelen manda derisinden yağlı kispetler giydiklerini yazmaktadır.

Kispet, güreşirken zorluk vermesin, rahat hareket edilebilsin diye yumuşak fakat sağlam, genç hayvanların derisinden yapılır. Çoğunlukla sığır ve dana derisinden yapılan ince meşin ve vidala derisinden dikilir.

Pehlivanlar, "Kispet pehlivanın yarısıdır" derler. Kispetin vücuda uyumluluğu, sağlamlığı ve yumuşaklığı büyük önem taşır.

Kispet, kasnak, hazne, arka, oyluk,

paça, şiraze ve ayna gibi bölümlerden oluşmaktadır.

Yeşil Hafız, Nefiz Hoca, Kispetçi Abdullah, Telaşeli Mehmed Usta, Hidayet Başsaraç, İrfan Şahin en ünlü kispet ustalarıdır.

*Bu ne yüce onur, ne asil gurur,
Şölen var Edirne'de davullar vurur,
Yağlı pehlivanlar nara savurur,
Edirne Kırkpınar er meydanında*

*Kırkpınar ağacı ağalar hası
Kırkpınar'da ağa tarih m irası
Yaşar her ağamın bir hatırası
Edirne Kırkpınar er meydanında*

Ulu önderimiz Atatürk tüm sporları sevdiği ve ilgi gösterdiği gibi güreşe de ayrı bir ilgi gösterirdi. Ankara'da Çocuk Esirgeme Kurumu'nun düzenlediği güreşten sonra Kurtdereli Meh-

met Pehlivana imzaladığı aşağıdaki mektubu gönderir:

"Seni cihanda büyük ün almış bir Türk Pehlivan olarak tanıdım. Parlak muhafakiyetlerinin sırrını şu sözle izah ettiğini öğrendim. (Ben her güreşte, arkamda Türk milletinin bulunduğunu ve millet şerefini düşünürüm.)

Bu dediğini yaptıkları kadar begendim. Onun için bu değerlisözünü Türk sporculuğuna bir meslek düsturu olarak kaydediyorum. Bununla senden ve sölerinden ne kadar memnun olduğumu anlarsın.

Çocuk çoğucun için sana ufak bir armağan gönderiyorum. O, mektubunla beraberdir. Pehlivan, ömrünün tam sağlıkla uzun sürmesini dilerim."

Gazi M. KEMAL

Ulu önder mektubuna bir de armağan ekler;

*İş Bankası'na Urum Müdürlüğü'ne;
Kurt Dereli Mehmet Pehlivan'a 1000 lira veririz. Bu para, birinci kanun ay-
lığımdan faizliyle kesilecektir.*

Ef.- Gazi M. KEMAL

Yağlı güreşin vazgeçilmez siması:

Cazgır

Tarihi Kırkpınar güreşleri birçok pehlivanın yer aldığı en büyük er meydanlarından bir olduğundan, Kırkpınar'dan ünlü güreşçiler kadar, ünlü cazgırlar da geçmiştir.

Pehlivanın memleketeriyle, yöreleriyle, güreşteki oyunlanı ile zayıf ve kuvvetli yönleriyle tanıntana cazgır denir. Cazgırlar zor yanları çok olan bir meslekçiler. Teşvikten baş güreşlerine kadar boylarında güçlü olan pehlivanları iyi tanıması gerekir. Bunları halka ve rakiplerine tanıtırken özelliklerini maniere dökerek anlatması gerekir. Cazgırın başpehlivanlık güreşlerinin ilk başlama turunda ve final güreşinde onlarla birlikte "peşrev çekmesi" adettir ve heyecan verisidir. Son 30 yılın en ünlü cazgırın rahmetli Mustafa Şirin'dir. Ondan önce de Kırkpınar'da cazgırlık yapmış Aytekin Camii eski imamı Sadık Aтуlan Hoca idi. Son yıllarda da Mustafa Şirin'in ölmesi ile, çırakları Şükrü Kaşabaş onun yerini almış ve yardımcılığına da Adapazarlı Osman Filiz yapmaktadır. Cazgırlar hangi boylarda güreş yapacağını çok iyi bildiklerinden "favori" isimlerini de bulurlar. Başarılı cazgırlar, yağlı güreş yapılan bölgelerde

müsabakalarda görev alırlar e bütün pehlivanları seyrettikleri için onların benliğini en iyi şekilde bilmeye çalışırlar.

"Vatanımıza, milletimize, ordumuza, yurdumuza göz diken düşmanları taslatır. Halkın inayetiyle euzu besmeleye buğün güreşlere başlarız. Şarkı, türkü gırsere besteğe gördüğünüz pehlivanlar güreş yapacaklar desteye. Pehlivan pehlivan hoş geldiniz, sefalar getiriniz pırlar meydandan şeref verdiriniz. Tarihi Kırkpınar güreş sahasına hani ali, hani Veli, hani Kurtdereli? Pirimiz, üstadımız Hazreti Hamza, Peygamberimiz Muhammed'in Mustafa Allah, Allah İllallah pehlivanlara hep beraber alkışlarla diyelim maşallah..."

Bu duadan sonra, pehlivanlar teker teker takdim edilerek er meydanına salavatlarnı. Tokaşlaşarak birbirlerine haklarını helal eden pehlivanlar daha sonra mertçe güreşe başlarlar.

Sonra sıra küçük orta pehlivanlarına

gelir. Cazgır daha sonra başaltına geçecek pehlivanları unvanlarıyla da seyircilere tanıtır.

Sıra baş güreşlerde... heyecan dorukta. Seyircinin, pehlivanların ve cazgırın heyecanı birleşir ve cazgır manilere başlar:

"Er meydanındaki güreşleri izlemek üzere

*Buraya geldiniz koşta koşta,
Gördüğünüz koç yiğitler güreş yapacaklar Baş'a...*

**

*Yabancılar ne bilir karakucağı
Kırkpınar'dır yağlı güreşin ocağı
Koca Yusuf, Aliçolar çıracağı
Olduğunuz ispat edip güreşin.*

**

*Şanımız yücedir yere düşürme
Kim olursa olsun asla küçülme
Göğsündeki ay-yıldız düşün de
Onun için, çalış, uğraş ve güreş.*

**

*Ağustos ayında ekilen dardan
Oğul vermeyen arıdan*

*Sabahları kocasının sonra
kalkan kardan hayır gelmez,
Her yiğitten de pehlivan olmaz.*

**

*Zengin babayı hayırsız evlat
batırır*

*Fakir kocayı süslü avrat batırır
Haylaz çiftçiyi kuru inat batırır*

*Pehlivan sen de hazırlamamışsan,
Rakibin seri sırt aşığı yatırır.*

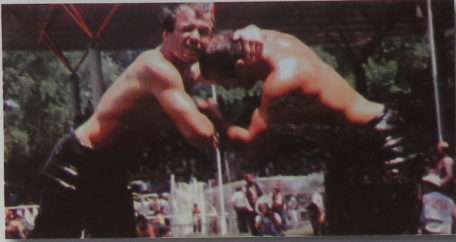
**

*Söğüt dalından odun olmaz,
Her kızdan kadın olmaz*

*Her ananın doğduğundan da
Pehlivan olmaz.*

*KAYNAK: "Edirne-Kırkpınar ve Yağlı Güreş/Murat Köse 1990 Kırkpınar Ağası, s: 82-83-84.

Güreşlerdeki öğeler

Mukadder ÖZKAL

Kırkpınar Ağası

Kırkpınar güreşlerinin en ilginç yönü Kırkpınar Ağalığı'dır. Pehlivanları çağırın, yarışmalarını düzenleyen, gelen konukları ağırlama, yemek ve yatacak yerlerini temin eden, ört ve adetlere uygun olarak güreşlerin yapılmasını sağlayan ödülleri veren ve güvenlik düzeni alan yetkilidir. Bugün şenlikler, Edirne Belediyesi tarafından düzenlenmektedir. Fakat her yıl sembolik olarak birkaç açık artırmaya çıkılarak Kırkpınar Ağası seçimi yapılır.

Başpehlivan

Kırkpınar'ın en büyük ödülünü "başpehlivan" alır. Başpehlivanlığı elde eden pehlivan bir yıl için Türkiye'nin başpehlivanlığı elde eden güreşçi "Altın Kemer" ödülünü alır. Diğer boşlardaki birincilerle derece giren pehlivanlara verilen ödül ise özendirmeye nitelikindedir. Pehlivan ödülü para olacağı gibi, ar, öküz, dana veya keçe olabilir. Eski yıllarda başpehlivana derece, başaltına boğa, büyüktortaya kısarak diğer boylara da bunlara benzer ödüller verilirdi.

Cazgir

Yağlı güreşte pehlivanları seyircileretantın, güreşe başlatan kişiyi "cazgir" veya "salavacı" denir. Cazgir hakem heyetini eşleştirdiği pehlivanların adlarını, sanlarını, oyunlardaki hünerlerini uygun mısra ve dualarla tanır.

Yağlama

Güreşler kavranması güç olsun diye yağlanırlar. Pehlivanlar güreş meydanının uygun bir yerinde yağ ve su ile dondurulmuş kazanların etrafında yağlanırlar. Pehlivanlar önce sağı elle sol omuza, göğüse, kol ve kispete yağ sürerler. Daha sonra sol el ile aynı işlemi yaparlar. ehli-vanlar bu arada birbirlerinin sırtlarını yağlarlar. Güreş başladıkdan sonra pehlivanlar çayırda dolaşan irbrikçilerin dile-dikleri zaman yağ ve su alabilirler.

Peşrev

Peşrev, bir ısınma ve kültür fizik hareketidir. Ahenkli bir şekilde yapılan bu hareketler, seyircilerin zevkini oksar, pehlivanın moralini yükseltir. Pehlivan, peşrevle, nefesini, kaslarını ve kalbini biraz sonra başlayacak olan mücadeleye hazırlar. Güreşçiler üzere hakem heyeti önüne gelmiş olan pehlivanların cazgir tarafından takdimi ve duası yapıldıktan sonra verdiği işaretle, çalmaya başlayan davulların ve zurnalarn nağmeleri arasında pehlivan-

lar, ahenkli bir şekilde ellerini ve kollarını sallayarak peşreve başlarlar. Peşrevde, üç kez ileri, üç kez de geri gidikten sonra, yere sol diz ile çökülerek önce sağ el yere, dizle, duğaya ve aına üç defa değdirilir. Hatta bazıları tarafından bir ot koparılaraq ağza alınır ve ısırılır. Bu merasim bittikten sonra tekrar sıçrayarak arada sırada "Hayda bre pehlivan" diye bağırılır. Karşılıklı gidış ve gelişten sonra hasmının paçaları yoklanır ve sırtı sıvazlanır, enseler bağlanır, eller tutuşur ve birkaç defa sallanılr, güreşçe böyle gırlmış olur.

Kispet

Yağlı güreşe çıkan her pehlivanın güreş malzemesinin başında "kispet" gelir. Manda, dana ve malak derisinden yapılan kispetin bel kısmı dört parmak genişliğinde ve kalın olur. Belli sarması içinkalın iş getirilir bu kısma kasnak denir. Kispetin diz kapagının altına gelen yere paça denir. Paça ile etin arastına paçabent denilen keçe konur. Dört kısım keçenin üzerine çekilir ve üzeri sicimle sıkıca bağlanır. Sıkı bağlanmayan paçadan içeri giren parmaklar sayesinde oyun almak kolaylaşır. Güreşten sonra yağlanan kispet zembile yerleştirilerek kaldırılır.

Zembil

Kispetler "zembil" adı verilen sadadan yapılmış bir torbada taşınır. Güreşci bırakmış pehlivan zembilini duvara asarak birdaha kispet giymeceğini anlatmak ister.

Davul ve zurna

Kırkpınar'da davul ve zumacılık belli gruplara çıkı artırmaya ve verilir. Davul ve zumalar eşliğinde güreşçiler "tutuş" a çağırılır ve güreş havaları ile hem pehlivanlar hem de seyirciler coşturılır.

KIRKPINAR AĞALARI

KIRKPINAR BAŞPEHLİVANLARI

Kırkpınar ve Edirne Turizmi

Edirne ili Osmanlı İmparatorluğu'nun 2.nci başkenti olup bu pozisyonunu bir asra yakın süre ile korumuştur.

Daha sonraki yıllarda da Osmanlı Avrupa ilişkileri nedeni ile Avrupa yol güzergahında bulunmasına bağlı olarak sık sık kısa ve uzun sürelerle mola ve dinlenme mevki olma özelliğini taşımıştır.

Bu dönem ve daha sonraki dönemlerden kalma çeşitli tarihi ve kültürel mirasın yanında doğal güzellik ve cazibe merkezi olabilecek plaj ve dinlenme alanlarına sahiptir.

Ancak ilin turizm amaçlı tesis ve yatak durumu çok sınırlı saptadır. İlde Turizm Bakanlığı'na belgelendirilen 12 konaklama tesisi ve 986 yatak mevcuttur.

Edirne ilinin son 23 yıllık dönemde iç ve dış tanıtımına hissedilir şekilde önem verilmiştir.

Çeşitli broşür, envanter, plan ve afiş gibi tanıtıcı materyalin bastırılması ile gerek Türsab, gerek ferdi acenta müraacaatlarının anında cevaplandırılması ve koordinasyon sağlanmasını bu

**Şevket
Karlıkılıçlı
Edirne Turizm
İl Müdürü**

gememektedirler.

Dış basın yayın organizasyonları temsilcilerinin çalışmalarını çeşitli ülkelerde 50 civarında kaynaktan Kırkpınar'ın ve Edirne'nin tanıtımı yapılabileceği doğmaktadır.

Bu çalışmanın rakamsal değeri 1.000.000 USD'nin üzerindedir.

Ülkemiz için tüm dış tanıtım bütçesinin 15.000.000 USD seviyesinde olduğu dikkate alınırsa bu rakamın çok önemli bir miktarı teşkil ettiği değerlendirilebilir.

Bu çerçevede Kırkpınar organizasyonu Edirne'nin özellikle dış tanıtımı için çok önemli bir fırsattır.

Bu fırsat gelen yabancı tanıtım ekiplerinin memnun ayrılmaları sağlanarak en iyi şekilde değerlendirilmelidir.

Ayrıca Kırkpınar organizasyonu sayesinde hafta içinde otellerin doluluk oranı % 100 seviyesine ulaşmakta, yeme-içme tesisleri de tam kapasite ile çalışmaktadır.

Bu da sektöre maddi katkı vermektedir.

Dolayısıyla 637. Tarihi Kırkpınar Güreş ve Şenliklerinin de her yıl olduğu gibi Edirne için artırlarla dolu geçeceğine inanıyorum.

anlamda ifade etmek mümkündür.

Ancak en önemli tanıtım görsel medya vasıtası ile yapılan tanıtımdır.

Bu yıl 637.ncisi organize edilen Kırkpınar Güreş ve Şenlikleri yerli basın ve medya vasıtası ile ülkemizde duyurulurken iç tanıtım hizmetini yerine getirmektedir.

Ayrıca çok sayıdaki çeşitli ülkelerden gelen basın yayın organizasyonu temsilcileri de bu organizasyona ilgilerini esir-

Sarayıcı

Tarjın Kayıtlarına-Olimpiyatlardan sonra-dün-yanın en eski spor organizasyonu olarak geçen 'Kırkpınar Güreşleri'nde 637. buluşmanın ve 'Kapsımanın' gerçekleştirileceği Sarayıcı 'Er Meydanı'nın güreş dünyası insanları için yeri ve anlamı bir başka.

Hani her fırsatta söyler geçeriz "Biz neler gördük, neler..." diye. İşte bu sözün Sarayıcı'nı gösterecektir. Nazlı güreşin "Kabe'si" konumundaki 'Er Meydanı Sarayıcı'nın tarih kayıtlarına geçen "gördükleri" ve yaşadıkları acılarıyla, sevinç ve görkemle ayrı bir "roman" konusudur.

XIII. yy. da Ahmet I. den başlayarak padişahların bu kente gönderdikleri ilgi güğide arttı. Osman II. ve daha sonra Murat IV. 'Edime Koruluk ve omanlarında büyük ve eğlenceleri düzenlediler. 'Edirne'yi ikinci bir yönetim merkezi yapan (1670) ve "Аџа" lakabıyla anılan Mehmet IV. ise çoğu zamanını burada "Edime Vakası" diye bilinen ayaklanma sonunda tahırdan uzaklaştırıldı (1703).

O Sarayıcı ki: tüm varlığı hep görkemli günlerle dolu ofmadı elbet. At koşturan Hünkarların av partilerine, ulu ağaçlarını gölgesinde gizemli aşkçılara, şahzadelerin sünnetleri tanıklık eden o Sarayıcı iki gün geldi; hüznümlere, acılara tanıklık etmesini de bildi. Ama, hiçbir zaman, o vakarındın ödün vermeden onarıyla dım-dık kalması da bildi.

XX. yüzyıl başlarında (1912) Balkan Devletleri'nin Osmanlı Devleti'ne karşı giriştiği 'Balkan Savaşı'nda 'Edime 160 günlük Kahramanca bir savunma vermesine rağmen Bulgar ve Sırp kuvvetleri tarafından işgal edildi (26 Mart 1913). İşte o günler, Sarayıcı'nın 'Edime halkı ve "davetsiz misafirleri" ile birlikte "insanlık imtihanı" verdiği günlerdir. Atadan 'Edimeli olup da geçmişinde burada bir "sehit" bi-

rakmamış aile bulmak zorur 'Edime'de. Ağaç kabukları Kemime ihtiyacına düşecek kadar zor günlerin yaşandığı 'Edime Sarayıcı'nda işte böyle acılı/hüzümlü sa-atlerin de varlığı, tarihin tozlu sayfalarında kendini dünya kamuoyuna "ideal insan" olarak kabul ettirmesi çabasındakilerin bir "utanç belgesi" olarak durmaktadır. Tarihçilerin 1913'ün 'Temmuz'ı yönü gösterdiği günlerde, Balkanlarda 'Bulgaristan'a karşı bir durum ortaya çıkınca, Osmanlı Mebusan Meclisi toplanarak ordunun 'Edirne üzerine gönderilmesini kararlaştırdı. Türk birlikleri Mıdye 'Enez hattını aşmasını İngiltere şiddetle protesto ettiyse de 'Enver Bey (Paşa) komutasındaki kuvvetler, hiçbir direnişle karşılaşmadan 'Edime'ye girdi (22 Temmuz 1913). Rusya başta olmak üzere, büyük Avrupa devletlerinin 'Türkler'i 'Edime'den çıkarma çabaları sonuçsuz kaldı. İmzalanan 'Bükreş Anlaşması' (10 Ağustos 1913) ile kent Osmanlı Toprağı sayıldı. 'Edime, Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra Yunan isteklerine karşı kendini savunmak amacıyla, önce 'Pasaelli Cemiyeti' yapısı içinde bütünlendi. Sonra da Anadolu ve Rumeli Müdafaa-yı Hukuk Cemiyeti hareketine katıldı. Ancak 'Yunanlılar 'Edime'yi işgal ettiler (Temmuz 1920). Büyük Zafer sonunda yapılan 'Mudanya Ateşkesi'nden sonra, Türk Ordusu 'Edime'ye girdi (25 Kasım 1922). Lozan Antlaşması'yla (24 Temmuz 1923) Türkiye Cumhuriyeti egemenlik sınırları içinde kaldı. Montreux Antlaşması'ndan sonra da il merkez oldu (20 Ağustos 1938).

'Bu yıl 637.'sini yaşadığımız tarihi 'Kırkpınar Güreşleri'nin işte böylesine özel bir anlam ve öneme sahip bir alanda yapıldığını unutmadan, bunun bilinci içinde-şanına layık-yapılması umut ve dileği ile pehlivanlarımızın bileğine kuvvet, dövümlere gayeret duyuluz.

Selam olsun bu alanda can verenlere... Selam olsun atkı yadigarı 'Kırkpınar'ı bu günlere getirenlere...

Emel Akay

Edirne Valiliği Basın ve Halkla İlişkiler Müdürü

Selimiye ve Kırkpınar anıtı

Edime, Selimiye ve Kırkpınar, birbirini nasıl da tanımlıyolar. Kırkpınar, yolunu beklediklerine kavuşmuş izere... Hep düşünmüştür; minarlar minarın Şöca Sinan için böyle yaptı? İstanbul dururken ve Sultanahmet Camisi yapılmışken, Selimiye Camisi'nin niçin İstanbul'da Sultanahmet Camisi'nin yerine değil de 'Edirne'ye yapıtı? 'Bir 'Kırkpınar Cuması'nda bu sualim cevaplandı. Ancak Selimiye Camii'nin mimarlık mülkünü dönü bir tarafından 'Kırkpınar'a görmüşek için gelen alperenlere. Bu arafından ancak Selimiye gibi bir caminin gök kubbesi altında ibadet edilebilirli.

Selimiye 'yi 'Edime'ye inşa edenler, Kırkpınar'a 'Edime'yi mekân tutanlar, sanki gün gelip Osmanlı mülkünü 'Edirne'ye kadar çekileceğini, Türkiye'nin Avrupa sınırlarını 'Edirne'den başlayacağını gönül gözleriyle bilmüşler. Bilmüşler de bunun için Selimiye 'yi 'Edirne'ye inşa etmişler, Kırkpınar'a mekân 'Edime'yi seçmişler.

Selimiye 'yi inşa etmişler ki, Avrupa'dan gelenler, Türkiye'ye geldiklerini bilsinler. Kırkpınar'a 'Edime'yi mekân seçmişler ki, Kırkpınar'a gelenler 'Edime'nin düşman tarafından dört defa işgal edilmesinden ibret alsınlar, güzelliğini kaybetmemek, maddi-manevi güçlü olmak için çok çalsınlar.

'Edime Belediye Başkanı Hamdi Sedefci, 'Edime girişine Kırkpınar anıtının yapılacağını, Selimiye Camisi ile Kırkpınar anıtının aynı anda görüleceğini belirtirken, "Selimiye Camii ve Kırkpınar güreşleri, Türk halkının yanı sıra diğer ülkeli insanların da çok ilgisini çekiyor. Selimiye Camii, 'Edime'ye girmeden önce görünüyordu. Ancak şehir girişinde Kırkpınar'ı simgeleyen bir anıtımız yoktu. Bunun için Kırkpınar anıtını yapmaya karar verdik. Anıt, köprü kemanesi simgeleyen 5 metre yüksekliğinde kaidede, bunun altında kırk ta-pınar ve kaidenin üzerinde güreş tutmuş iki pehlivan heykeliyle 'Edime Belediyesi' ambleminde ibret olacak" diyor.

Sedefci, 'Kırkpınar Anıtı'nın açılışı, Tarihi 'Kırkpınar Naglı Güreşleri'nin son günü için kente gelecek Cumhurbaşkanı Sü-

leyman Demirel ile Kuzey Kıbrıs Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Rauf Denktaş ve Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev'in yapacağını bildiıyor.

Sedefci'nin her iki haberi de sevindi. 'Kırkpınar anıtı ve açılış gelececek üç Türk devleti başkanı. 'Edime, Selimiye ve Kırkpınar la tanışıyor. 'Edime'ye Kuzey-Güney, Doğu-Batı hangi yönden gelerseniz gelin, gökleri yaksızken dört minare, sonsuz semayı ibadet edenlerin üzerine semsiye kılan kubbesi, sizi ilki önce Selimiye Camii karşılayacak ve hoş geldim diyecek.

'Edime girişinde, Kırkpınar diyarına, yığlırların hamam odduğu mekâna geldikimize hatırlatan bir işarete ihtiyaç vardır. Kırkpınar anıtı da bu boşluğu dolduracak. Kırkpınar anıtını yapmak da, ancak üç Türk devlet başkanı yap-sırdı.

Sair Arif Nihat Asya, Selimiye 'yi Mıhrabında bir teravîh kılmaya, Denizler arından yolcusu gelin, Mahya olmak için Sultanensel'me, Göklere yıldızlar ordusu gelin. Diye alını mısralarla anlatmak-ta. Zevet, Selimiye Camisi'nin minarelerine yıldızlar alem olabilmek için varıştı, alem olma serfine kavuşan yıldızlara mühararacası gıpta etti.

Nasıl Selimiye'ye cemaat üç kıta-dan yakırsırsa, Kırkpınar'a seçirci olarak da gökçeki melekler, ideler ötesinden kırkbin, erenler, şehitler ve günümüzden de alp yürekli, eren gönüllüler, Türk devletlerinin baş-karıları yakırsır. Türk ve Müslüman olmayanlardan gönlü hakiki güzelliğe akan kimseler Kırkpınar'a seçirci olabilir.

Arif Nihat Asya, 'Edime'deki tarihi caminin mahzenliğini, terk edilmişliğini Kırkpınar'la ne güzel anlatmaktadır: 'Su süten, vakıfıyla, Memer gövdesi, tuz kışpetiyle Çukarçen "Kırkpınar" a, Sımdı devrimmiş kenar!

Selimiye, 'Edime ve Kırkpınar; birinin noksanlığı, diğerleri-nin öksüzlüğüdür. 'Bu üçlü; dın çok şeyler söylemekteydi, bu-gün de spordan eğitime bütünü hayattımız için...Tabii ki anlaya-nlara.

Ağa babamız

Erdoğan Sezgin

Takvimler 25 Mart 1967'yi gösterirken "Biz mucizelerin insanları değiliz" diyordu. Evet, belki öyle ama, O'nunla politikaya başlayanlar, bugün çoktan ununu eleyip eleklerini duvara astılar. O'nun "18'lik delikanlıyı hasetten çatlatan" bir enerjiyle hâlâ koşuşturmasına bakınca gelin de "Mucizelerin Adamı" nitelemesi yapmayın.

Takvimler 1 Mart 1993'ü gösterirken, söylediğine bakınız: "Ben kral değilim." Evet, kral değil ama, o bizim babamız. Cumhuriyetimizin dimdik ayakta durduğunun göstergesi ve yine dimdik ayakta bir baba...O, bizim ağalarını da babası. O, bizim "ağa baba"mız. O ki, delikanlıları çatlatan enerjisine güvenen ve "Böyük Türkiye" sevasında, arkasındakilere de "avans" verir. Yine tavimlerin 15 Ekim 1976'yi gösterdiği günlerde: "Kim bizimle yarışacaksa avans veriniz." Deyiverir. Ve ekler ardından: "Bu iş futbol gibi olacağına üç gol, iki kilometrelik bir koşu

gibi olacağına 1 kilometre avans verip evelallah haklarından geliriz..." O bizim ağa-babamız. O, her ne kadar "Ben, hiç kimsenin bana vereceği makamı, mevkiyi falan kabul etmem..." dese de: "Millet verirse hariç. Ama yine millet verirse, ki o ayrı meseledir..." (10 Ağustos 1986)

Takvimler daima "bir başka günü" gösterir. Ama, "Dün başka bir gündü, bugün başka bir gün". (15 Mart 1973). O bizim "ağa baba"mız. Hem ağa, hem baba. Babalar yol gösterir. O halde bizim "ağa baba"mız hangi yolu gösterirse doğru gösterir"...Akşamları lafları dinleyin, ama gündüzleri çalışalım, memleketimizi ileriye götürelim." (20 Mart 1997)

Takvimlerde "dün başka bir gündür, bugün başka bir gün"dür. "Başka olmayan" son otuz beş yıldır gazetelerde ve de milletinin gönlünde vazgeçilmez varlığıdır. O yoksa, esprî yoktur, politikanın tadı tuzu yoktur. Gazete-TV izlemek bile "abesle iştiğaldır".

Takvimlerde yapıklar süreklî değişir de bizim "ağa baba"mız değişmeyen bitmek tükenmek bilmeyen bir enerji ile "çatıyı çatar." Onun için "görevden kaçmak mümkün değildir." (18 Ekim 1979)

Takvimler neyi, nasıl gösterirse gösterin, "Türkiye hasta ülke değildir" (7 Nisan 1980). "Türkiye yumruğunu sıkmış, ortaya koymuştur (6 Aralık 1967). "Bugünü dünle izah etmenin bir yararı yoktur. Bugünü bekleyelim, yarın güzel olacaktır" (6 Mayıs 1994)

Tavimler 9 Mart 1967'yi gösterirken O, "Türkiye'de ne teröre, ne de tedhişe ihtiyaç vardır." Diyordu. Dün başka bir gün, bugün başka bir günü gösteren takvimler, 30 Ağustos 1978'i gösterirken de Baba'nın ağzından dökülen kelimeler şu reçeteyi işaret ediyordu: "Milletin bize her zamandan çok ihtiyacı var."

Evet; Sevgili Ağa Baba'mız, size her zamankinden daha çok ihtiyacımız var! Çünkü biliyoruz ki: "Türk milletini mutluluğa kavuşturmak, yegane çabanız olacaktır."

Ellerinizden operim...

Ali Paşa Çarşısı

(1561-1565) Tarihinde Vezirâzam olan Semiz Ali Paşa, Babaeski'deki hayratına vakıf gelirleri sağlamak için Mimar Sinan'a inşa ettirmiştir. Ali Paşa Çarşısı iki taraflı dükkanlı ile tipik bir Arasta'dır. Çarşının 6 kapısı olup, 3'ü Doğu'ya caddeye açılır. 2'si çarşının iki ucuna, birde Batı'ya açılır. Evliya Çelebi ve Hıbrî Abdurrahman Efendi gibi tarihçiler çarşının temizliğinden ve değerli eşyalardan satıldığından bahsetmişlerdir.

XVIII. yy. bir süre Edirne'de yaşanan İngiliz Seferinin eşi Lady Montegü o zamanlar Londra'da böyle temiz bir çarşı olmadığından bahsetmektedir.

Ali Paşa Çarşısı tipik bir arasta olup, 300 m. kadar uzunluktaki üstü tonozla örtülü ve bir yolun iki tarafından sıralanan yine tonozlu dükkan gözlerinden meydana gelmiştir. Vakıf kaydında çarşının 211 göz ve 25 hücre bulunduğu bildirilmektedir. Evliya Çelebi 360 dükkanın varlığını ileri sürer. Bugün mimarı çevrenin içindeki dükkan sayısı ancak 134'dür. 360 sayısının nereden çıktığı anlaşılamamıştır.

XIX. yy'da Edirne'nin karşılaştığı felaketlere paralel olarak, parlak durumunu kaybetmiştir. Dükkanlar ayrı ayrı özel mülkiyete geçmiştir. Eski düzenli idare ortadan kalkmıştır. (1867-

1868)'de çarşı bir tamir görmüş 1930'larda Trakya Genel Valisi Kazım Dirik tarafından kurtarılması için kamulaştırılması işlemine girişilmiştir. 1947'de büyük ölçüde bir tamir daha gören çarşı, uzun yıllar boş bir halde kalmış, ancak 1960 yıllarından itibaren Edirne'nin yeniden canlanmasıyla başlaması ile hareketlenmiştir.

Tarihi Ali Paşa Kapalıçarşısı 28 Eylül 1992 tarihinde büyük bir yangın geçirerek tamamen mahvolmuştur. 03.03.1994 tarihinde restorasyonuna başlanan çarşı, Sayın Cumhurbaşkanımız Süleyman Demirel'in büyük destekleri ile 1997 yılının sonunda bitirilmiştir.

Selimiye Camii

Tarihi özellikleri: Selimiye Camii eskiden Kavak Meydanı denilen yerdeki Yıldırım Beyazıt'ın Sarayı arsası üzerine yapılmıştır. Camii Kanuni Sultan Sü-

leyman'ın oğlu II. Sarı Selim Kıbrıs ganimetiyle Hassa Mimarı Koca Sinan'a yaptırmıştır. (m. 1569-1575) Yapımı 6 yıl sürmüştür. Yapımında dört yüz kalfa ve on dört bin işçi çalışmıştır. Camii külliyesi ile birlikte 22202 m²

alanı kaplamaktadır. Camii dik-dörtgen biçiminde olup 1620 m² tutan iç kısmı ile bir kubbe ile örtülmüştür. Evliya Çelebi, camii için 27.760 kese akçe harcandığını yazmaktadır. Dış avlunun Batı duvarı boyunca Selimiye vakfi-

yesine ek olarak III. Murat tarafından kapalı bir çarşı yapılmıştır. Caminin içi takriben 6000 kişi olmaktadır. Kubbesi Ayasofya kubbesinden 6 zira geniş, 4 zira derindir. Külliyesinde 999 penceresi vardır. Çinileri orjinal ve kabartmadır. Şadırvan tarafındaki ilk minaresi 3'er yolludur. Minberi tamamen mermer olup ve yan orta daire kısmı yekparedir.

Kubbe:

Kubbe yüksekliği cami tabanında kilit taşına kadar 43,28 m, kubbe çapının 31,30 m taban ile kilit taşı arasının 15,86 m. olduğu (Y. Mimar Sedat Çetintaş) tarafından belirtilmiştir. Kubbe sekiz sütun üzerine 40 pencere kubbe kasnağı bunun üstüne de kubbeyi örtmüştür. Kubbe üzerinde 18 ton kursorun bulunmaktadır. Kubbenin kilit taşı üzerinde 5 metre yüksekliğinde altın kaplama vardı.

Minber:

Minber 25 basamaklı olup külahı devrin en nefis çinilerinden pirametik biçimde yapılmıştır. Minber 16'ncı asır mermer işçiliğindedir. Yerli ve yabancı her göreni hayran bırakan bu eşsiz eser için Mimar Sinan'ı dünyaya tanıtır, nasıl bir usta olduğunu göstermek için bu minber yeterlidir diyenler çoktur.

Mihrab:

Caminin mihrabı duvar içine oyulmuş olup tamamen mermerdir. Mihrabın yan duvarlarını kaplayan mavi, yeşil, kırmızı ve beyaz rengekan motiflerden meydana getirilen pek nefis çinilerin üst kısmında süresi bulunmaktadır. Böylece Mimar Sinan, mihra-

bı çok nefis motifli ve kabartma çinileri ile Amen-er Rasülü ve Fatıha süresi ile süslenmiştir.

Manevi özellikleri:

Caminin kubbesinin bir tek olması Allah'ın bir olduğunu, kubbesinin geniş olması Hıristiyan mimarlarla galip geldiğini, caminin pencerelerinin 5 kademeli oluşu İslâmın beş şartı, vaaz kürsülerinin 4 tane olması İslâm'da 4 mezhebin hak olduğunu, Selimiye külliyesinde 32 kapi olması İslâmın 32 farzını, arka minarelerinde 6 yolun olması imanın 6 şartını, minarelerinde 12 şerefe olması camiyi yaptırın padişahın Osmanlı padişahlarında 12'nci padişah olduğunu sembolize etmiştir.

Müezzin mahfeli:

Kubbenin altında 2 metre yüksekliğinde 12 mermer sütuna oturtulmuştur. Müezzin mahfeli bulunmakta müezzin mahfelinin altında da mermer şadırvan var. Müezzin mahfelinin sol ön köşesindeki mermer sütun üzerinde kabartma bir ters lüle motifli vardır. Hakkında birkaç hikaye varsa da Selimiye üzerinde XX. Yüzyıla kadar yazılmış eserlerde buna dair bir yazı bulunmadığını Dr. Rifat Osman kaydetmiştir.

Hünkar mahfeli:

Caminin sol ön köşesinde 4 profil sütuna oturtulmuş hünkar mahfeli vardır. Sütunlar 9 kemere bağlanmıştır. Kemer araları ve duvarları yine zamanın nefis çinileri ile kaplanmıştır. Hünkar mahfeli çinilerinden bir kısmı 1877-78 Rus işgali sırasında General Skoplef tarafından söktürülerek Moskova Müzesi'ne gönder-

rilmiş olup, halen orada sergilenmektedir. Sökülen çinilerin yerleri alçı ile doldurulup yağlı boya ile çiniler taklit edilmişse de hoş olmamıştır.

Minareler:

Caminin dört köşesine kubbe-ye yakın olarak yerleştirilmesi camiye ayrı bir özellik vermiştir. Minarelerin herbiri üçer şerefe olup harem tarafındaki minareler üçer yolludur. Birinci yol (birinci şerefe ile üçüncü şerefe), ikinci yol (ikinci şerefe ile üçüncü şerefe), üçüncü yol (doğrudan üçüncü şerefe) gider. Kible yönündekiler birer yolludur. Minarelerin yüksekliği 84 metre, çapı 4 metre ve üçüncü şerefe kadar 250 basamaktadır. Alem 2,5 metredir.

Şadırvan:

Şadırvan avlusunu saran küçük kubbeler 18 tane olup 16 sütun üzerine kurulmuş ve bağlanmıştır. Şadırvan avlusı mermer döşemeli olup çok kıymetli ve oymalıdır. Bordürler muslukları çok zariftir. Çevresinde 42 penceresi vardır.

Ters lüle:

Rivayetlere göre cami arası içinde bir lüle bahçesi varmış ve bu bahçe, sahibinden cami için satın alınmak istendiğinde sahibi vermek istememiş, sonunda razı geldiğinde bahçesinin devamlı sembol edilmesi için bir lüle motifinin yapılmasını istemiş. Mimar Sinan'da bu lüle motifini yapmış fakat ters olarak yapmış, lüle motifi burada bir lüle bahçesinin olduğunu, ters yapılışı ise bahçe sahibinin yapmış olduğu tersliğini sembol etmektedir.

Hülya BODUR
ÖZAVDINLIK

Kirkpinar, tarihinde ilk kez, "Ağasız" yapıyor!

Altın Kemer Kirkpinar Ağası Hüseyin Şahin'in "Tedavi olmak üzere - ABD'ye gitmesi dolayısıyla, "Kirkpinar, tarihinde ilk kez" ağasız düzenlenecek.

Kirkpinar ağalığını 4. kez alan Tokatlı Hüseyin Şahin'in tedavi olmak üzere, 3 ay süre ile Amerika Birleşik Devletleri'ne gittiği ve moralinin çok yüksek olduğu öğrenildi.

Ağa Şahin, tedavisini sürdürmek üzere, 3 ay süre ile Amerika'da kalacağını ifade ederek: "Bu yılki 637. Kirkpinar'da bulunamayacağım. Kirkpinar, tarihinde ilk kez, "ağasız" düzenlenecek ama buna da gönülüm razı olmayor. Aliden birisine vekalet vereceğim. O da ağılık gereklerini yerine getirecek" şeklinde konuştu. Ağa Şahin, rahatsızlığı süresince, kendisiyle yakından ilgilenen başta Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel olmak üzere, Başbakan Mesut Yılmaz, ilgili bakanlar ve devlet çevrelerine teşekkür etti.

Kirkpinar Euros port'a

Milyonlarca sponsor tarafından izlenen Eurosport, 637. yıllık maziye sahip "Kirkpinar Yağlı Güreşleri'nin yayınlanmak için harekete geçti. Organizasyona ait video kasetler, talep üzerine Eurosport'un eline merkeze gönderildi. Edirne Belediye yetkilileri: "Bize gelen cevabı yazılı, birlikte çalışılmadan son derece memnun olacağımız belirtiyor. Yağlı güreşlerin bu kanaldan yayınları ilerleyen günlerde kesinlik kazanacak. Biz kendilerinden para talep etmedik. Amacımız Kirkpinar'ın dünyaya tanıtılmasıdır" şeklinde görüş belirttiler.

1924 yılından bu yana Edirne'nin Sarayıcı Mevkii'nde yapılagelen "Kirkpinar Yağlı Güreşleri ve Şenlikleri" dolayısıyla bu yıl Edirne Vahitliği Basın ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü ile Edirne Belediyesi Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü'nün ortak organizansinde ilk kez olmak üzere bir "Kirkpinar ve

Altın kemer 10 milyar

Bu yıl 637. si 13-19 Temmuz tarihleri arasında yapılacak Tarihi Kirkpinar Yağlı Güreşleri'nde, bachelvanana takilacak olan altın kemerin, Edirne Belediyesi'ne 10 milyar liraya mal olduğu bildirildi. Belediye Başkan Yardımcısı Ahmet Tuğsal, İstanbul'da Kapalıçarşı'daki bir malatheneye 800 gram altın kullanarak yaptırılan altın kemerin, işçilik dahil 10 milyar liraya mal olduğunu açıkladı. Tuğsal, "Geçtiğimiz yıllarda üstüste 3 kez bachelvanan olan Ahmet Taşçı, ikinci kez altın kemerin damı şabhi oldu. Şimdi belediye olarak yeni altın kemer yaptırıldı. Bu yıldan başlayarak üstüste 3 kez bachelvanınlığı kazanan pehlivan yeni altın kemerin sahibi olacaktır" dedi.

• Spordan Sorumlu Devlet Bakanı Seçkiner'den görüşçilere 6 milyar!..

Spordan Sorumlu Devlet Bakanı Yücel Seçkiner, Kirkpinar'da görüş tutaacak pehlivanlara toplam olarak 6 milyar TL'lik ödül dağıtacağını açıkladı.

Edirne Belediye Başkanı Hamdi Sedefçi; Edirne Milletvekili Evren Bulut, Mustafa İlmen ve Ümrân Akkan ile Erdal Keserib'le birlikte Devlet Bakanı Yücel Seçkiner'e-Kirkpinar yönetmeliğini iptal etmesinden dolayı-makamında yaptıkları "Şükran ziyaretini"nde, Bakan Seçkiner, pehlivanlara özel ödül vereceğini açıkladı.

Edirne Belediye Başkanı Hamdi Sedefçi'nin verdiği bilgiye göre, bu arada şu anda yapımı duran 25 Kasım Stadi'nün tribünlerinin yapılması için acil olarak 60 milyar TL. ödenek sözü alındı. Belediye Başkanı Hamdi Sedefçi yaptığı açıklamada: "Gayet olumlu havada geçen ziyaretimiz, Bakanımızın Kirkpinar güreşlerinin izlemek üzere şehrimize geleceğini bildirmesi ve görüşlerimizde 6 milyar civarında ödül vereceğini mesajıyla sonuçlanmıştır" şeklinde konuştu.

Kirkpinar'ın davul ve zurnacıları

Tarihi Kirkpinar Yağlı Güreşlerinde 40 kişiden oluşan davul-zurna ekibi görev yapıyor. Yapılan ihale sonucunda 20 davulcu, 20'si de zurnacıdan oluşan 40 kişilik grup, 2 milyar lira karşılığında Kirkpinar Yağlı Güreşleri'nde görev yapacak üzere belirlendi. Davul zurna ekibi Kirkpinar'dan birkaç gün önce kente doluşup davet yapıyor.

Kirkpinar fotoğrafları da yarışıyor

Edirne Fotoğrafları Yarışması" düzenlendi.

"Edirne'yi tanımak ve tanıtmak, Kirkpinar olgusunu daha geniş kitlelere ulaştırabilmektir. Bu arada yarışmaya katılan yapıtlarla ata sporumuz oldu yağı güreşin ve serhat kendi Edirne'nin bir belgesel fotoğraf arşivinin oluşturulmasına katkıda bulunmak amacıyla "düzenlenen bu yarışmanın sonucunda dereceye giren yapıtlardan birinciyce 25 milyon, ikinciyce 15 milyon, üçüncüyce de 10 milyon lira para ödülü verileceği açıklandı. İlk üç girenlerle ayrıca üç kişiyce de mansiyon olarak birer plaket verilecektir.

"Ağa"sız bir Kırkpınar!...

- Kırkpınar-tarihinde ilk kez-"Ağasız" kaldı. Yine ilk kez, çayırdı bir "Vekil Ağa" dolaşacak.
- 1994 yılından tarihi Kırkpınar Güreşleri'ni "izlemek" için gelen ve aynı gün kazandığı "Ağa"lığı bugüne kadar sürdüren Hüseyin Şahin; geçirdiğı bir rahatsızlık yüzünden, çok sevdiğı Kırkpınar'dan ve yiğitlerindan bu yıl ayrı düşti.

637. buluşmaya sahne olan "Yağlı Güreşin Kabe'si" er meydana Kırkpınar bu yıl, tarihinde ilk kez, "Ağasız" kalınmaz hüznünü yaşıyor. 637. buluşmada, ilk kez olmak üzere, pehlivanlar aradıkları Hüseyin Ağa'nın yerine "Vekil Ağa"yı bulacaklar. Hüseyin Ağa, çok sevdiği er meydana ve yiğitlerinden ayrı, şifa bulmak umuduyla gittiği deniz aşan diyar (Amerika) lar dan Kırkpınar'ı gönülünde yaşayarak selamlar, sevgiler uçurarak "uzaktan" izleyecek...Gönlünü verdiği "yağlı"nın bileği bükülmez yiğitleri de buradan O'nu...

İzleyici idi, "Ağa" oldu
Tarihin kayıtlarında, takvim yaprakları, 1994'ün Temmuz'unda bir pazar öğleden sonrasını gösterirken, o "san sığağın" altında, Edirne'nin Sarayçığı mevkiinde; Kel Aliçolann, Adalıların, Koca Yusuf ların "torunlarını" izlemeye gelmiş binlerce güreş sevdalısından biri-bir vatan daş- o an tepede asılı sığağı umursama-

dan-ama son derece heyecan içinde-az sonra gerçekleşecek "Ağalık Arzuması" nı bekliyor. Etrafı söylenelere bakılırsa, Türkiye'nin "Sanayi Ağası" Sakıp Sabancı da bu yarış bekleyenlerden...Ortalıkta dolaşan "tevatüre göre" Sabancı az sonra "Kırkpınar Ağası" olacaktır. Ama, etraftaki yayın tahmine karşın, "Sakıp Ağa" kenarda kalma- mayı yeğliyor ve bir saatlik geçişme sonunda mikrofonlardan yapılı anons, g ü r e ş d u n -

yasına yeni bir ismi haykırıyor: Hüseyin Şahin!...O güne dek, kimsenin adını duymadığı Tokatlı bir işadımı birdenbire er meydana "Ağa" olarak ortaya çıkıyor. Birkaç saat öncesinde binlerce "izleyici" den biri iken, O şimdi "Kırkpınar Ağası"dır. O yıl, Edirne Belediyesi'ne, "Ağalık bedeli olarak" bir çırpıda 4 milyar 550 milyon lira ödeyiveriyor. Bu sahne; daha sonraki 1995, 1996 ve 1997 yıllarında da tekrarlanacak ve Kırkpınar'ın "Altın Kemerli Ağası" Hüseyin Şahin 7'den 70'e güreşe yakın-uzak herkesin diline düşecektir. Çünkü, O durduğunda er dükkan biri değildir. Ağa işyerisini sırtına geçirir geçirmez, Azerbaycan'dan Amerika'lara değin, etrafına topladığı güreş sevdalılar ile birlikte dolur durur. İster ki, Türk güreşini-yağlı güreş-tüm dünya tanısin. Bir numaralı Türk güreşçisi Koca Yusuf'un Bulgaristan toprakları (Şumnu/Karalar Köyü) içinde kalan evine kadar yolculuk yaparak burasını "müze" haline dönüştürülmesi için, Bulgar Hükümeti'ne başvurur...

Şimdi yüreği ile Kırkpınar'da

İşte o, her şeyini Türk güreşi için ortaya koyan-saçan o adam: Hüseyin Şahin! Bu yıl, 637. buluşmada "Yağlı Güreşin Kabe'si" er meydana Kırkpınar'da etrafındaki yiğitlere "parsalar saçarak" çayırdı yürütmeyecek... Çünkü, o hain bir hastalığın pençesinde "Arzumama" için savaşım veriyor. Ama o bu inançla-azimle ve bu rahatsızlığı da alaşağı edecek ve rakibini yenenin sevinci ile "temannahını çakarak" yine er meydanaındaki yerini alacaktır. Çünkü o efsanevi güreşçi Yaşar Doğu'nun "talesi" dir. 1958'de Ankara Gölbaşı Spor Kültür-

bu'nde başlayan "güreş sevdası" nice sevda ile harman olmuştur. O yaşımın binbir zorluğunda, binbir "elenseye" direnmis biri güreş yığididir. İnancımız sonsuzdur ki; bi "illetin" de-en kısa zamanda-sırtını yere getirecektir. Acil şifa dileklerimiz ve dualarımız seninledir Hüseyin Ağa'm...

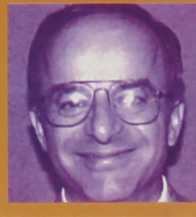
Buyrun Kırkpınar'a

Kırkpınar, bir Kabe, bizler yıllara düşmüş birer garip. Davul-zurna vurduğunda, ne kadar önemli işimiz olursa olsun bırakmış, Edirne'de yatacak yer bulunamayacağını öğrendiğimizde "Canım, bunun ne önemi var. Selimiye Camii bahçesi ne güne duruyor" diyerekten yolları vurmış ve buralar da soluklanmış güreş severleriz.

Şu bir gerçek ki, milletler, töreleri ya şattıkları süreçte bağımsızlıklarını koruyabilirler. Dil birliği, töre birliği, milletlerin millet olması esasını oluşturur. Kırkpınar da bizlere 6 yüz küsur yıl öncesinden emanet edilmiştir. Bugüne gelinceye kadar bütün kuşaklar Kırkpınar'ı başta yapmış iken, bizim pehlivanların Kabe'si olarak kabul edilen bir sölene sirtımız dönmemiz mümkün mü? Elbette değil. Çünkü, emanete ihanet bizlere özgü bir davranış değil. O halde gelecek kuşaklara, tıpkı atalarımızdan aldığımız gibi bu mukaddes emaneti teslim etmemiz gerekiyor. Bu teslim sırasında herkese düşen, ayrı ayrı görevler var. Kırkpınar nasil ki, başpehlivansız olmaz, ağasız da olmaz. Ağalık kurum, Türkler'in bütün dünyaya armağan ettiği ve bugün bütün spor dallarımızla taklit edilen "sponsorluk" sıfatını alarak Türkiye destekleyici yabancılardan verildi er adlandırılmaktadır. Şurada, gazete satan

minik dükkanları Fransızlar'ın, Türkçemiz'deki "köşk" kelimesinden yola çıkarak "kiöşk" gibi adlandırılmaları ve bu kelimenin, "köşk"ün yüzyıl sonra "kiöks" olarak sınırlarımız zorlayıp dilimize alınması gibi. Herhalde bürünlenmeyi sevmeyen bir milletiz. Bu yüzden, "Türklük"ün unutulmuş yüksek uygar özelliklerini" dünyaya yayabilecek, bilimsel şekilde geçmişini araştırabilecek çapta bir, evet, sadece bir türkolok dahim yetiştirememişiz. Bizimle ilgili bütün araştırmalar yabancılar tarafından ve onların kendi zihniyetlerine göre yapılmıştır. Osmanlı tarihini Avusturyalı Hammer'ın, Rumun Yorga'nın, Fransız Lamartin'in, Divan Edebiyatını Macar Krost'un, son devrin en büyük Türkü Müftüsü Kemal Atatürk'ün yaşantısı İngiliz Lord Kinross'un yazmış olması gibi. Bizler ne yapmışız? Fransa Kralı Fransuva, "imdat" demiş koşmuşuz, İsveç Kralı Demirbaş Şerl "yetiş" demiş, Putt'ta soluk olmadan, açıkçası hep, zora düşen, canlanmak üzere olanların yanlarında bilirmişiz. Kırkpınar'dan söz ederken tarih gözönüne almamak mümkün değil. Çünkü, Kırkpınar, başlı başına bir tarih. Bu tarihin içinde "Türk gibi kuvvetli" sözüni dünyaya yayan Koca Yusuf, Kurtdereli, Kara Ahmet ve Adalı Halil gibi değerli spor kahramanları var. Ağalar var. Edirneli Muhiiddin Kocaçağoğlu, Doğan Görkey, Zülküff Kanabalut, Hamit Kaplan, Gazanfer Bilge, Kemal Özkan, Halil Kılıçoğlu, bugün Geleneksel Spor Dalları Federasyonu Başkanlığı yapmaktaki olan Alper Yaşoğlu ve son 3 yılın ağası Hüseyin Şahin, varlarını yollarını Kırkpınar'a dönük değerli spor severler. Bunların arasında Hüseyin Şahin'in elbette özel ve unutulmaz bir yeri var. Cumhurbaşkanını Süleyman Demirel'in sözlerine biz de katılıyoruz.

Ali Gümüş Spor yazarı

atalarımızdan aldığımız gibi bu mukaddes emaneti teslim etmemiz gerekiyor. Bu teslim sırasında herkese düşen, ayrı ayrı görevler var. Kırkpınar nasil ki, başpehlivansız olmaz, ağasız da olmaz. Ağalık kurum, Türkler'in bütün dünyaya armağan ettiği ve bugün bütün spor dallarımızla taklit edilen "sponsorluk" sıfatını alarak Türkiye destekleyici yabancılardan verildi er adlandırılmaktadır. Şurada, gazete satan

BASINDA KIRKPINAR

Tarihi Kırkpınar Yağlı Güreşleri'nde yapılan büyük hatalar

Bu yıl tarihi ve geleneksel Kırkpınar Yağlı Güreşleri'nin 637'ncisini yapıyoruz. Yeryüzünde bu kadar uzun ömürlü olan bir organizasyon hemen hemen yok gibidir. Kırkpınar adeta bir olimpiyat niteliğinde her yıl Edirne'de Sarayıçi denilen yörede yapılır. Cumhuriyet öncesi ise bu yağlı güreş organizasyonu hudutlarımız dışında ve Edime'ye 15 km. uzaklıkta şimdiki Yunanistan'da kalan topraklarda yapıla gelmekteydi.

Cumhuriyet döneminde 1924 yılında bu güreşler Edime'ye alınarak Sarayıçi ve Şirik Meydanı'nda düzenlenmeye başlanmıştır.

Kırkpınar Yağlı Güreşleri, yurdumuzda yapılan güreş yarışmalarında içinde en büyüğüdür. Buranın baş pehlivanı Türkiye baş pehlivanıdır ve Kırkpınar Ağası da Türkiye ağasıdır.

Yıllarca yapılan Kırkpınar Güreşleri son 10-15 yıl içerisinde maalesef eski geleneklerinden uzaklaşmış ve politika bu organizasyona burnunu sokarak mecrasından uzaklaştırılmıştır. Özellikle belediye başkanları baskılarıyla altın kemer takma olayında parti başkanlarını çağırarak siyaseti tarihi Kırkpınar güreşlerine sokmuşlar ve Kırkpınar ağasının para ile satarak bu düzeni daha da yozlaştırmışlardır.

Şimdi bu işin eleştirisini yaparak gerçeklerin neler olduğuna bir kere daha bakalım: Şöyle ki:

1- Kırkpınar ağası Edirne tarihini ve folklorunu çok iyi bilen eski Cami İmamı-ı ser (Başımam) Hafız Rakım Ertür Kırkpınar ağalığının verilmesi ve yeni ağanın ilan edilmesi başlıklı yazısında şöyle diyor; (Türk Tarih Kurumu Yayınlarından VII. seri Sa. 43 Edirne Armağan altı kitap Sayfa 300) "Güreşlerin üçüncü günü akşam üzerine doğru Kırkpınar Ağası tellala bir kuzu verir ve bu kuzu mezar olur, tellala kucagında alanda gezdirilerek gelecek sene kimler Kırkpınar Ağası olacak istiyorlarsa müzayedeye iştirak ederler.

Esiden bu, köy ağaları arasında yapılır. Müzayedede bir müddet devam eder, karşılıklı olarak şimdiki gibi para verilmezdi. Bu bir ananedir. Esasen kimin ağa olacağı da kararlaştırılmıştır. Nihayet müsaiş görülen bir köy ağasının üzerine bırakılır. Kuzuyu o ağanın önüne getirip bırakılır. Bir sene sonra kimin Kırkpınar Ağası olduğu bu suretle ilan edilmiş olur. Yeni ağa, eski ağanın çadırına gider. Yek diğeri ni tebrik ederler. 'Hayır dua ve muvaffakiyet dilerler, bu esnada davullar, zumarlar da bir saf halinde yeni ağanın bulunduğu çadırda doğru yürüyüşe geçerler. Onların arkasından hizmet edenlerle telal, yani cazgir, meydancı, sunucular, yağcılar dizilerek, davullar önde onlar arkada kendilerinin mahsus bir hava çalarak ağanın çadırının önüne gelirler. Yeni ağa hepsine nasip bahşişler verir ve geldikleri gibi çağalar yerlerine giderler."

Hafız Rakım hocamız Kırkpınar'da ağalığın nasıl seçildiğini anlatıyor. Geleneklere göre yapılan ağa seçiminde para olmayı yok, yani şimdiki gibi haraç mezat ağalık satılmıyordur!

O halde ağalığın seçiminde şu çözümlü izlenmeli ve eski anane ve geleneklerimizde sahip çıkmaya çalışalım. Edirne Belediyesi'nde bir Kırkpınar Komitesi oluşturulmalıdır. Bu komitenin vazifesi bir yıl süreli veya daha çok olup çeşitli ödevleri yüklenmelidir. Bu ödevlerinden biri de ağa seçimi yapılmalıdır. (İkâmet) koşulu aranmalıdır. Bu komiteye aday olan kimseler içinde komite bir kişiyi seçerek gelecek yılın ağasını belli etmiş olur.

Böylece Kırkpınar eski geleneğine sahip çıkarak ağasını seçmiş olur. Aksi takdirde yöre dışına o yörelin kıyafetlerini giyerek ve çok bir para vererek ağa seçimi biz Edimeliler'e ters düşüğünü ifade etmek isterim. Kısacası, ağa yöre halkından seçilmeli.

Oral Onur
Araştırmacı-Yazar

erasyon tirpanı

Lozan amıtı

YANLIŞ HESAP... Kırkpınar...

...e Meclisi - Yalı Cansever...
...u yönetmelik uygulananamaz"
...Flos - Flos
...nka Haberi:
...nnetmelik
...taya

Kırkpınar zaferi...
'Tarihi yaşatmak Belediyemizin göre...

Başkan Sedetçi, Kırkpınar için Edimeliler'den destek istedi

Edirne Meclisinde olağanüstü tarihi birleşim

FLOSOYUN...

Başkan Sedetçi, Kırkpınar için Edimeliler'den destek istedi

Edirne Meclisinde olağanüstü tarihi birleşim

FLOSOYUN...

Edirne Meclisinde olağanüstü tarihi birleşim

FLOSOYUN...

FLOSOYUN...

Başkan Sedetçi, Kırkpınar için Edimeliler'den destek istedi

Edirne Meclisinde olağanüstü tarihi birleşim

FLOSOYUN...

Edirne Meclisinde olağanüstü tarihi birleşim

FLOSOYUN...

Er meydanındaki
pehlivanlarımızı
ve kültürümüzün
önemli bir bölümü olan
Kırkpınar'ı
yaşatan tüm Edirneli
hemşehrilerimizi kutlarız!

Gima®
Güler yüzlü hizmet yanı başınızda

**KAYNAĞINDAN
MUTFAĞINIZA BEREKET,
SAĞLIK...**

TRAKYA
ÜRÜNÜDÜR

**TRAKYA YAĞLI TOHMLAR
TARIM SATIŞ KOOPERATİFLERİ BİRLİĞİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ**

1. Murat Mahallesi Zübeyde Hanım Caddesi No.: 2 22030 - Edirne
Tel.: (0.284) 212 54 10 - 212 54 11 - 225 37 37 - 225 38 85 - 225 48 11 (5Hat)
Fax: (0.284) 225 30 60 - 225 30 61 - 225 44 23 - 225 50 98
Telex: 37 116 Tytb. tr. Telgraf : Trakya Birlik / Edirne

Edirne Ford Plaza Hizmetinizde

Sizlere çağdaş koşullarda daha hızlı ve kaliteli hizmet verebilmek için Edirne ve çevresinde (tüm Trakya) satış, servis ve yedek parça hizmetlerimizle Ford'un tüm imkanlarını sunuyoruz.

Sizler geniş Showroom'umuzda Ford'un en yeni modellerini görecek tüm Ford modelleri ile deneme sürüşü yapabileceksiniz. Satış servisimizde her türlü imkanlar (takas - vade - kredilendirme) firmamız tarafından yapılmaktadır.

Ford'un "Tam Müşteri Mutluluğu" anlayışını her yönüyle daha iyi yaşatmak için sizleri Edirne Tuzcular Ford Plaza'mıza bekliyoruz.

ADRES: D 100 Karayolu 7. Km. EDİRNE
Tel: (0.284) 235 39 90/4 hat Fax: (0.284) 235 39 89

"Ford'da hep daha fazlasını bulacaksınız"

Ayhan Tuzcu

TUZCULAR ŞİRKETLER GRUBU

1- Tuzcular Turizm Ytd. Şti.

- Çorum Büyük Otel / Çorum
- Petrol Ofisi Benzin İstasyonu
- Total Benzin İstasyonu
- Lider Turizm Otobüs İşletmesi

Tel: 0.364.224 44 19/3 hat

2- Haskale Otomotiv A.Ş.

CRHYSLER Desoto Kamyon Bayiliği
Millet Cad. No. 4 Aksaray-İstanbul
Tel: 0.212.635 13 30/4 hat

3- Tuzcuoğlu Otomotiv Ltd. Şti.

B.M.C. Bayiliği
Millet Cad. No. 41 Fındıkzade-İstanbul
Tel: 0.212.588 28 90/4 hat

4- Tuzcuoğlu Otomotiv A.Ş.

RENAULT Bayiliği Servis ve Satış
Eski Londra Asfaltı No. 319
Sultançiftliği-İstanbul
Tel: 0.212.619 00 00/6 hat